

Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Lapin, Pohjanmaan ja Pohjois-Karjalan kannanotto:

Maakuntien lentoliikenne on säilytettävä

Työministeri Tuula Haataisen ja elinkeinoministeri Mika Lintilän joulukuussa 2020 asettama selvityshenkilö Kari Savolainen on julkistanut selvityksensä Helsinki-Vantaan ilmailualan kestävä kasvun uudelleenrakentamiseksi. Selvitystyön tavoitteena oli ilmailualan tulevaisuuden kasvuedellytysten varmistaminen toimeksiannossa tarkemmin määriteltyihin kysymyksiin vastaamalla. Selvityshenkilö on arvioinut alan selviytymisen kannalta tarpeellisia toimenpiteitä ja tehnyt niistä ehdotuksia. Selvitystyön ehdotuksia työstää ja vie eteenpäin työ- ja elinkeinoministeriön asettama seurantaryhmä.

Selvitystyön aikana lentoliikenteen tilannetta on katsottu mm. lentoyhtiöiden, lentoasemien, eri palvelutoimijoiden, etujärjestöjen ja yrittäjien sekä viranomaisten näkökulmista. Lentoasemien maakuntien ja kaupunkien näkökulmaa, eli asiakkaiden näkemystä ei ole selvityksen aikana kysytty.

Tämä on suuri puute, koska raportissa esitetään maakuntien saavutettavuutta merkittävästi heikentäviä toimenpiteitä, jotka toteutuessaan lopettaisivat lentoliikenteen maakuntakenttien ja Helsinki-Vantaan välillä.

Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa, Liikenne 12-ohjelmassa todetaan, että kaikkien lentoasemien, myös alle kolmen tunnin etäisyydellä pääkaupunkiseudusta sijaitsevien, merkitys kansainväliselle saavutettavuudelle tunnustetaan. Valtio pyrkii huolehtimaan kolmen tunnin saavutettavuustavoitteen toteutumisesta niillä alueilla, joilla tavoite ei täyty raideliikenteen keinoin. Valtio sitoutuu tarvittaessa turvaamaan lentoliikennettä erillispäätöksillä tukemalla tarvittaessa lentoreittejä alueellinen yhdenvertaisuus ja saavutettavuus sekä elinkeinoelämän tarpeet huomioiden

Selvityksessä ei ole otettu lainkaan huomioon Liikenne 12-ohjelman tavoitteita alueiden saavutettavuuden turvaamisesta. Selvityshenkilö peräti esittää, että sikäli kun että lentojen ostoliikenne ei lisää saavutettavuutta, tulisi siitä luopua. Tänä vuonnakin valtio tukee lentoliikennettä viidelle maakuntakentälle alueiden työllisyyden, vientiteollisuuden elpymisen ja alueellisen saavutettavuuden varmistamiseksi sekä markkinaehtoiseen liikenteeseen palaamisen mahdollistamiseksi.

Liikenne 12-ohjelmassa todetaan, että Helsinki-Vantaan lentoaseman kehittämisedellytyksistä huolehtiminen mahdollistaa toiminnan muilla lentoasemilla, ja että valtio vaikuttaa EU:ssa siihen, että lentoasemat voivat jatkaa verkostoperiaatteella. Muilla lentoasemilla on tavoitteena hyödyntää uusia teknologisia ratkaisuja, joka tehostaa toimintaa ja alentaa kustannuksia.

Vastoin Liikenne 12 -ohjelman kolmen tunnin saavutettavuustavoitetta ja sen oikeaa tavoitetta nykymuotoisesta lentoasemaverkostosta selvityshenkilö esittää, että verkostoa karsitaan siten, että matkustuskysyntä ohjataan maakuntakentiltä solmupisteisiin, eli suuremmille lentoasemille muilla liikennemuodoilla. Kestämätön on väite, että malli parantaisi alueiden saavutettavuutta. Päinvastoin se heikentäisi

sitä ratkaisevasti tavalla, joka ei voi olla vaikuttamatta alueiden ja niiden elinkeinoelämän kilpailukykyyn.

Selvityksessä ei arvioida lainkaan esitettyjen ratkaisujen vaikutusta maakuntien yritystoimintaan, vientiteollisuuteen ja suuriin investointeihin, eikä myöskään esimerkiksi sairaanhoidon tai huoltovarmuuden tarpeisiin. Ainoa, johon otetaan kantaa, on matkailu. Selvityshenkilö toteaa aivan oikein, että liikenneyhteyksien toimivuus on olennainen osa matkaa ja vaikuttaa merkittävästi matkailijan kokemukseen matkansa laadusta, ja että Suomeen tulisi saada ympärivuotista matkailua ja matkailijoita enenevässä määrin muuallekin kuin Lappiin ja pääkaupunkiseudulle.

Selvitys on erittäin pahasti puutteellinen, koska siinä esitetään alueiden saavutettavuuden rajua heikentämistä arvioimatta lainkaan ratkaisujen aluetaloudellisia vaikutuksia. Selvityksessä esitetty tavoite kansainvälisen matkailun laajasta lisäämisestä ei voi toteutua, mikäli suorat lennot maakuntakentille loppuvat. Päinvastoin se johtaisi matkailijavirtojen voimakkaampaan suuntautumiseen suorien yhteyksien alueille, ja estäisi muiden matkailualueiden hyötymisen koronan positiivisesta kasvuvaikutuksesta Suomen turvalliseen ja luonnonläheiseen matkailuun.

Me allekirjoittaneet katsomme, että selvityksessä esitetty solmupisteisiin perustuva lentoasemien karsintaehdotus on täysin vastoin valtakunnallisia aluekehityksen tavoitteita sekä liikennepoliittisia linjauksia, ja toteutuessaan johtaisi alueiden ja niiden elinkeinoelämän kilpailukykyyn heikkenemiseen ja kurjistumiseen valtion toimesta samaan aikaan kun EU ja valtiot toteuttavat historiallisen suuria toimenpiteitä koronapandemian vahinkojen korjaamiseksi. Lentoasemaverkosto on osa kansallista liikenneinfraa, ja se kuuluu valtion ylläpidettäväksi, kuten maantiet ja rautatiet. Lentoasemaverkoston toimintaedellytyksiin voidaan kuitenkin vaikuttaa valtion ja alueellisten toimijoiden välisellä yhteistyöllä, joten alueelliset toimijat tulee kytkeä kaikkiin lentoliikenteen tulevaisuudesta käytäviin keskusteluihin tiivistä mukaan.

Pentti Malinen, maakuntajohtaja
Kainuun liitto

Jyrki Kaiponen, maakuntajohtaja
Keski-Pohjanmaan liitto

Pekka Hokkanen, vt. maakuntajohtaja
Keski-Suomen liitto

Mika Riipi, maakuntajohtaja
Lapin liitto

Kaj Suomela, maakuntajohtaja
Pohjanmaan liitto

Markus Hirvonen, maakuntajohtaja
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Kari Karjalainen, kaupunginjohtaja
Joensuun kaupunki

Timo Koivisto, kaupunginjohtaja
Jyväskylän kaupunki

Jari Tolonen, kaupunginjohtaja
Kajaanin kaupunki

Stina Mattila, kaupunginjohtaja
Kokkolan kaupunki

Matti Ruotsalainen, kaupunginjohtaja
Kemin kaupunki

Anne Ekstrand, kaupunginjohtaja
Pietarsaaren kaupunki

Kannanotto

8.4.2021

Timo Nousiainen, kaupunginjohtaja
Tornion kaupunki

Anu Tervonen, toimitusjohtaja
Kainuun Yrittäjät

Sanna-Mari Jyräkoski, toimitusjohtaja
Keski-Suomen Yrittäjät

Merja Blomberg, toimitusjohtaja
Pohjois-Karjalan Yrittäjät

Ari Hiltunen, toimitusjohtaja
Keski-Suomen kauppakamari

Jari P. Tuovinen, toimitusjohtaja
Oulun Kauppakamari

Matti Vuojärvi, toimitusjohtaja
Pohjois-Karjalan kauppakamari

Mervi Järkkälä, toimitusjohtaja
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät

Pirkka Salo, toimitusjohtaja
Lapin Yrittäjät

Timo Rautajoki, toimitusjohtaja
Lapin kauppakamari

Juha Häkkinen, toimitusjohtaja
Pohjanmaan kauppakamari